

Sataman Ilta 14.9.2025

”Kaisalan kuristama”

”Valasmatkat”

Mikko Rötkö

Ottakaa halutessanne tekstin käsittelyn avuksi seuraavat pohdintakysymykset:

1. Mitä teksti kertoo Jumalasta, Jeesuksesta, Pyhästä Hengestä ja Jumalan suunnitelmasta?
2. Mitä teksti kertoo ihmisistä?
3. Mitä tämän tekstin pohjalta teet elämässäsi hyvin? Entä minkä pitäisi muuttua?
4. Tiedätkö ketään, jonka olisi hyvä kuulla oppimastasi?

Raamatun teksti DBSmenetelmälle on Joonan kirjan toinen ja kolmas luku.

Arto kysyi viime kerralla meiltä, että panttaammeko me evankeliumia, että oma nahka säilyisi? Jatkamme tänään Joonan kirjan parissa, otsikolla Valasmatkat. Kyse ei kuitenkaan ollut mistään turistien valaiden bongaus matkasta, vaan Jumalan kurituksesta tottelemattoman palvelijansa elämässä. Kurilla on tarkoitettu suomen kielen murteissa mm. pitkää syvännettä, kapeaa aittojen välistä kujaa, puron uomaa tai kahden vuorenrinteen välistä solaa. Mieliimme hahmottuu näin kuva reunoista tai rajoista, joiden sisällä ollen kuljetaan johonkin suuntaan. Joskus kuulin, että kuri on tarkoittanut myös kahdelta puolen aidattua polkua, jota pitkin lehmät ovat kulkeneet laitumelle. Saatamme puhua kurittomista lapsista tai kurinalaisesta elämästä. Muistelemme sitä, että ennenvanhaan kouluissa ja armeijassa oli kovempi kuri. Puhumme myös kurituksesta, ja tarkoitamme sillä yleensä kasvatuksessa käytettyä ruumiillista kuritusta. Myös Sananlaskujen kirjassa sanaa kuritus käytetään tässä mielessä.

Efesolaiskirjeessä sanotaan: *”Ja te isät, älkää provosoiko lapsianne vihaan, vaan kasvattakaa heitä Herran kurissa ja nuhteessa” (Ef 6:4)*. Jakeessa kreikan sana paidea on suomennettu sanalla kuri. Paidea tarkoittaa sellaista lasten kouluttamista ja harjoittamista, jonka päämääränä on hengellinen kasvu ja kypsyys. Sanan maallinen käyttö viittasi tuohon aikaan yhteiskunnan täysivaltaiseksi jäseneksi tulemistä. Meille se merkitsee myös luonteen puolesta kasvamista taivaan kansalaisena Herramme Kristuksen Jeesuksen kaltaisuuteen. Uskallan sanoa, että suora tottelemattomuus ja tämän käskyn laiminlyönti näkyy uskovissa kodeissa siinä, että lapset eivät kunnioita

vanhempiaan, ovat omissa silmissään vanhempiaan viisaampia ja manipuloivat vanhempiaan. Tämä on Herran kuritus vanhemmille heidän tottelemattomuudestaan. Suloisissa pienissä taaperoissakin on liha, ja jos emme kasvata ja harjoita heitä oikealle tielle, saamme pian niittää sitä, mitä olemme kylväneet. Ikinä ei kuitenkaan ole myöhäistä tehdä korjausliikettä, ja Jumalan armo riittää myös vanhemmuudessa epäonnistumisiin.

Kurin toinen päämäärä on takaisin yhteyteen palauttaminen. Kuvaamassani tilanteessa vanhempien tulisi ensin itse vakuuttua Sanan äärellä siitä, mitä heidän olisi pitänyt tehdä, sekä halusta alkaa nyt vaeltaa oikein. Korjausliike alkaa sitten synnin tunnustamisesta Jumalalle, mutta myös omille lapsille, sillä jos vanhemmat eivät kasvata lapsiaan, tekevät he syntiä näitä vastaan. Eli hirsi tulee ensin poistaa omasta silmästä, ja vasta sitten ohjata lapset takaisin kuriin.

Heprealaiskirjeessä sanotaan: *“Te olette unohtaneet kehoituksen, joka puhuu teille niinkuin lapsille: ‘Poikani, älä pidä halpana Herran kuritusta, äläkä menetä toivoasi, kun Hän sinua nuhtelee: sillä jota Herra rakastaa, sitä Hän kurittaa; ja Hän ruoskii (antaa piiskaa) jokaista lasta, jonka Hän ottaa huomaansa. Kuritukseksenne te kärsitte; Jumala kohtelee teitä niinkuin lapsia. Sillä mikä on se lapsi, jota Isä ei kurita? Mutta jos te olette ilman kuritusta, josta kaikki ovat osallisiksi tulleet, silloinhan se olette äpäriä ettekä lapsia. Ja vielä: meillä oli ruumiilliset isämme kurittajina, ja heitä me kavahdimme; emmekö paljoa ennemmin olisi alamaiset henkien Isälle, että eläisimme? Sillä nuo kurittivat meitä vain muutamia päiviä varten, oman ymmärryksensä mukaan, mutta Tämä kurittaa meitä tosi parhaaksemme, että me pääsisimme osallisiksi Hänen pyhydestään”* (Hepr 12:5-10). Myös tässä tulee esille kurituksen positiivinen puoli. Jumalan pyhydestä osalliseksi pääseminen tarkoittaa nimenomaan luonteen kasvua, eli kasvua Kristuksen kaltaisuuteen.

Joonan pakomatka havainnollistaa mielestäni hyvin sitä, mihin käytössä olevien kurituskeinojen tulee kohdistua; uhmaan, kapinaan ja tottelemattomuuteen. Niiden tulee palauttaa takaisin yhteyteen, jossa on siunaus ja kasvu. Jumala sanoi Joonalle mene Niiniveen ja tee kuten sanon. Joonan pakomatka oli samaa kuin jos hän olisi sanonut Jumalalle päin naamaa: enkä mene! Lyhyesti kerrottuna Jumala sitten otti tottelemattoman lapsensa kiinni ja antoi tälle piiskaa meripedolla. Tämä Joonaa kohdannut kuritus sai aikaan sen, että Joonan nöyrytyksen ja uhmastaan ja kapinastaan, sekä palasi siihen, että hän haluaa tehdä Jumalan tahdon.

Kerron lyhyen esimerkin omasta elämästäni. Minut kutsuttiin Kaavin helluntaiseurakunnan pastoriksi Kesäkuun alussa. Heinäkuun loppuun mennessä Jumala oli jo puhunut asiasta todella monella tapaa ja osoittanut meille sen, että tämä on Hänen kutsunsa meille. Omasta puolestani voin

sanoa, että epäröin tästä huolimatta paljon. Epäröin siitä huolimatta, että sisimmässäni oli täysi rauha kutsun suhteen. Menimme sitten extempore yhtenä Heinäkuun sunnuntaina Jyväskylän helluntaiseurakunnan raamattutunnille. Luennon aiheena oli profeetta Elian elämä ja aivan kesken puhetta—näin meistä Adinan kanssa tuntui—puhujalla sanoi näin: “jos ette nyt lähde, niin joudutte hengelliseen kuivuuteen.” Sanoisin Jumalan varoittaneen meitä, että jos emme tottele, joudumme jäähyenkille istumaan.

Juttelin vielä eilen Adinan kanssa tästä kuritus aiheesta, ja miun mielestä Adina sanoi hyvin, että useimmiten Jumalan kuritus meidän uskovien elämässä on kuitenkin todella lempeää. Oma elämänsä esimerkkinä käyttäen Adina sanoi, että useasti Jumalan ei edes ole tarvinnut kurittaa häntä. Tällä Adina tarkoitti esimerkiksi sitä, että on joskus kovettanut oman sydämensä Jumalan edessä ja tämä itseaiheutettu tila ja siinä nääntyminen on sitten toiminut Jumalan kurituksena hänelle ja lopulta hän on nöyryntynyt ja palannut Jumalan lähelle. Tänä aamupalapyöydässä meidän Viola ei vain suostunut pyytämään kohteliaasti jogurttia ja kiukutteli sitten, kun sitä ei annettu. Lopulta hän jäi ilman, koska ei suostunut pyytämään. Itse hän teki siinä oman elämänsä vaikeaksi ja näin on monesti myös meidän aikuisten kohdalla.

Palataan Joonan tarinaan. Jumala oli pysäyttänyt Joonan pakomatkan heittämällä merelle suuren myrskyn. Mie hämmästelen Joonan suoraselkäisyyttä siinä, miten Joonan otti vastuun itsestään ja synnistään. Joonan sanoi merimiehille: *“Tämä suuri myrsky on tullut teille minun tähteni”* (Joonan 1:12). Joonan ei tarjonnut tekosyitä, ei Aadamin tavoin syyttänyt muita omasta synnistä, eikä uhriutunut, vaan suostui kohtaamaan tottelemattomuutensa seuraamukset. Ajattelen, että tämä suoraselkäinen vastuun ottaminen ja valmius tulla syyllisenä, syntiä tehneenä ja epäonnistuneena näkyväksi kaikkien edessä, on sellanen ominaisuus, joka meiltä useasti puuttuu.

Raamatusta sanotaan, että joka rikkomuksensa tunnustaa ja hylkää, saa osakseen laupeuden, ja näin oli Joonankin kohdalla. Mutta, kun aiheenamme on kuritus, niin on tärkeää panna merkille se, että anteeksianto ei poistanut sitä, että synnillä oli seurauksensa. Nämä seuraukset Joonan piti läpikäydä. Jos minä olisin tehnyt sen ratkaisun, että emme vastaakaan Jumalan selkeään kutsuun, niin olisimme joutuneet ns. erämaahan kurituksena tottelemattomuudestamme. Jumalan kurituksen päämäärä tässä tapauksessa, ja ylipäänsä kohdistuisi toki siihen, että palattaisiin Hänen tahtonsa tekemiseen—ei vain mekaanisesti—vaan sydämestämme sitä haluten, mutta myös laajemmassa kuvassa meidän kasvuumme vanhurskaudessa. Raamatullinen parannuksen teko ei ole synnin seurauksien murehtimista, vaan surua siitä, että on tehnyt syntiä pyhää Jumalaa vastaan. Siinä haluan kuitenkin kehottaa meitä, että älä jää

odottamaan sitä, että siun tunteet tulee linjaan tämän kanssa. Kuuliaisuus on tahdon päätös kuten rakkauskin on. Tunteet seuraa perässä!

Olen ollut töissä päiväkodissa sekä koulussa. Kerran eräs lapsi oli lyönyt toista lasta avokämmenellä pepulle. Etsin sisälle juosseen ja naulakoille piiloutuneen lyöjän, katsoin tätä vakavalla ilmeellä ja käskin omalle naulakko paikalle istumaan. Kerroin, että olen vihainen hänelle siitä, mitä hän on tehnyt, ja että pidän hänelle nyt puhuttelun aiheesta. Hän raivostui minulle, itki ja huusi sitä, miten olen epäreilu ja miten hän on hyvin vihainen minulle. Huomaatko, ettei hänen vihansa kohdistunut siihen vääryyteen, jota hän oli tehnyt, vaan se oli väärinorientoitunut ja kohdistui siihen, että hän jäi kiinni; siihen, että en päästänyt häntä ilman vastuunottoa menemään. Tätä vihaa ja raivoa kesti pitkään ja aina välillä hän vaihtoi paikkaa ja minä seurasin perässä. Toistin useaan kertaan, että nyt ensin rauhoitutaan tässä, sitten kuuntelet mitä minä sanon, ja hoidetaan asia. Ehkä 20 minuutin kuluttua lapsen ilme näytti siltä, että kysyin haluaisiko hän ehkä tulla syliin. Lapsi rupesi itkemään ja ojensi kätensä. Kannoin hänet sylissäni naulakoilta takaisin ulos ja istuimme penkille. Kun hän oli saanut itkunsa itkettyä, kysyin, onko hän nyt valmis kuuntelemaan? Annoin tilaa ensin hänen vihalleen, sitten surulleen, mutta kokoajan olin pitänyt hänet kurissa. Muistelen myös sanoneeni, että en päästä sinua tästä, koska välitän sinusta. Lopulta hän sylissäni istuen kuunteli, kun muistutin yhteisistä säännöistä ja käskin häntä ottamaan vastuun anteeksipyytämällä. Hän teki kuten käskin.

Ajattelen, että jotakin tällaista tapahtui myös Joonan kohdalla.

Ennenkuin jatkamme Joonan vaiheissa siihen, kuinka hän on kuuliainen Jumalalle ja menee Niiniveen, haluaisin pysäyttää meidät vielä hetkeksi. Joonan oli Jumalan profeetta. Mikäli olen ymmärtänyt oikein, Jumala laittaa profeettansa itse elämään sanomansa läpi ennenkuin nämä aloittavat sen julistamisen. Meripedon mahahappojen polttama Joonan lienee ollut aika ilmestys. Hän saattoi sanoa Niinivessä, että kannattaa totella Jumalaa ettei käy niinkuin kävi minulle. Tässä on kuitenkin vielä kerroksia lisää. Joonan profeettana edustaa Israelin kansaa, ja hänen tottelemattomuutensa rinnastuu heidän tottelemattomuuteensa. Israel oli kutsuttu pappisvaltakunnaksi, jonka ei tullut kääntyä sisäänpäin. Jumalan tarkoitus oli, että Israel olisi ollut pakanain valkeus, eli heidän tehtävänsä oli todistaa kaikille kansoille Jumalasta. Käytännössä lähetyskäsky oli annettu VT:n puolella heille. Kuten Joonan, myös Israel oli tottelematon Jumalalle. Joonan joutui meripedon nielemäksi. Arvaatko mitä tapahtui Israelille, tai paremminkin jakaantuneen valtakunnan eteläosalle Juudalle? Jeremia kirjoittaa, että lohikäärme, meripeto, merihirviö tai merikäärme (hebr. *“tannin”*) nimeltä Nebukadnessar nieli heidät (Jer 51:34), ja he olivat 70v tuon “kalan” vatsassa eli pakkosiirtolaisuudessa. 70 vuoden kuluttua kansa mm. Danielin johdolla nöyrtyi ja teki parannusta. Niinpä he saivat palata takasin luvattuun

maahansa, mutta mitään kovin suurta ei palannut kansa hengellisesti saanut aikaan, vaan pian he joutuivat muiden itseään voimakkaampien valtakuntien alaisuuteen. Sitten tuli 400 vuoden täysi profetaalinen hiljaisuus. Sitten tuli Jeesus, Hän kuoli ristillä, Hänet haudattiin ja Hän nousi kuolleista. Etukäteen opettaessaan kuolemastaan, Jeesus sanoi näin: *“Sillä niinkuin Joona oli meripedon vatsassa kolme päivää ja kolme yötä, niin on myös Ihmisen Poika oleva maan povessa kolme päivää ja kolme yötä. Niiniven miehet nousevat tuomiolle yhdessä tämän sukupolven kanssa ja tulevat sille tuomioksi; sillä he tekivät parannuksen Joonaan saarnan vaikutuksesta, ja katso, tässä on enempi kuin Joona”* (Matt 12:40-41). Jeesus siis ainutlaatuisella tavalla kantoi ruumiissaan ristillä valitun kansansa tottelemattomuuden seuraamukset, eikä vain heidän vaan myös meidän, jotka tänään saamme Häneen uskoa!

Mitä sitten tapahtui tuolle Israelin kansalle annetulle käskylle, jonka Jesaja muotoilee niin, että heidän tuli olla pakanoille valkeutena (Jes 42:6 ja 49:6)? Apostolien tekojen 13. luvussa sanotaan: *“Silloin Paavali ja Barnabas puhuivat rohkeasti ja sanoivat: “Teille (juutalaisille) oli Jumalan Sana ensiksi puhuttava; mutta koska te työnnätte sen luotanne ettekä katso itseänne mahdollisiksi iankaikkiseen elämään, niin katso, me käännyimme pakanain puoleen. Sillä näin on Herra meitä käsenyt: ‘Minä olen pannut sinut pakanain valkeudeksi, että sinä olisit pelastukseksi maan ääriin asti’”* (Apt 13:46-47).

Joona teki parannuksen ja lähti Niiniveen saarnaamaan. Apostolit ymmärsivät, että Jesajan kautta tullut Jumalan puhe ei koskenut vain Vanhan Liiton Israelia, vaan se koski heitä. Ja se tänä päivänä koskee myös sinua ja minua, mikäli vain olemme Jeesuksen verellä pestyjä Jumalan lapsia. Jumala on pannut meidät pakanoiden valkeudeksi, eikä pakana ole enää meille eijuutalainen, vaan jokainen, joka ei Kristusta tunne, on pakana. Jeesus sanoi: *“Menkää siis ja tehkää kaikki kansat Minun opetuslapsikseni, kastamalla heitä Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen ja opettamalla heitä pitämään kaikki, mitä Minä olen käsenyt teidän pitää. Ja katso, Minä olen teidän kansanne joka päivä maailman loppuun asti”* (Matt 28:19-20).

Joonan henkilökohtainen kasvu oli vielä pahasti kesken. Silti hän totteli ja lähti Niiniveen ja teki, mitä Jumala oli käsenytkin hänen tehdä. Jumala on meidän taivaallinen Isämme. Jumala puhuu Jesajan kirjassa näin: *“Minä kasvatin lapsia, sain heidät suuriksi, mutta he luopuivat Minusta..”* (Jes 1:1). *Mihin pitäisi teitä vielä lyödä, kun yhä jatkatte luopumustanne? Koko pää on kipeä, koko sydän sairas”* (Jes 1:5). *“Kun te ojennatte käsiänne, Minä peitän silmäni teiltä; vaikka kuinka paljon rukoilisitte, minä en kuule: teidän kätenne ovat verta täynnä”* (Jes 1:15). Profeetta Aamoskin huudahtaa: *“Vie pois Minun edestäni virttesi pauhina, en tahdo kuulla sinun harppujesi soittoa. Mutta oikeus virratkoon kuin vesi ja vanhurskaus niinkuin ehtymätön puro”* (Aam 5:23-24). Haluan, että pysähdymme tässä nyt miettimään, millaisia lapsia me

olemme Jumalalle? Ylistämme Häntä, mutta onko sydämemme kuuliainen? Olemmeko omaehtoisia ja itsepäisiä. Olemmeko tottelemattomia? Onko rukouselämämme kaupankäyntiä? Vai olemmeko taipuisia ja tottelevaisia. Olemmeko me helposti opetettavissa ja nopeita nöyrytymään. Onko sydämemme ns. valmis aina tekemään parannusta? Ja vielä lopuksi haastan meitä miettimään, että löydämmekö tänään oman elämämme keskeneräisyydessä lohdun siitä, että meillä on Taivaallinen Isä, joka on Jeesuksessa antanut meille jo anteeksi kaiken luopumuksemme ja kapinamme? Löydämmekö lohdun tänään siitä, että Jumala on Isä, joka ei aio päästää meitä lähtemään karkuun liian kauas? Jos olemme kuin se itsepäinen lammas, joka poistuu lauman luota ja eksyy metsiin tai vuorille, niin meillä on sellainen paimen, joka hakee meidät takaisin. Daavidin sanoin: *“Sinun vitsasi ja sauvasi minua lohduttavat” (Ps 23:4).*